

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В КРАЇНАХ ПІВДЕННО-СХІДНОЇ АЗІЇ

Ханова О.В.,

кандидат географічних наук, доцент

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Проведено дослідження природних та інфраструктурних передумов розвитку туризму в країнах Південно-Східної Азії. На основі аналізу сучасного стану розвитку галузі та SWOT-аналізу запропоновані шляхи підвищення туристського попиту в регіоні.

Ключові слова: туристський регіон, Південно-Східна Азія, туристський попит, міжнародний туризм, перспективи розвитку.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ТУРИЗМА В СТРАНАХ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ АЗИИ

Проведено исследование природных и инфраструктурных предпосылок развития туризма в странах Юго-Восточной Азии. На основе анализа современного состояния развития отрасли и SWOT-анализа предложены пути повышения туристского спроса в регионе.

Ключевые слова: туристский регион, Юго-Восточная Азия, туристический спрос, международный туризм, перспективы развития.

THE CURRENT STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL TOURISM IN SOUTH-EAST ASIA

The article studies natural and infrastructural prerequisites for the development of tourism in South-East Asia. The analysis is based on the current state of the industry and SWOT-analysis of the ways of increasing tourism demand in the region.

Key words: tourist region, South-East Asia, the tourism demand, international tourism and development prospects.

Туризм займає все більш вагоме місце в економіці багатьох країн, а запропонована UNWTO регіональна структура є основою для його розвитку. Незважаючи на велику кількість присвячених туризму робіт, існує певне коло питань, яким приділено недостатньо уваги у наукових роботах, а саме: дослідження сучасного стану та перспектив розвитку туристських субрегіонів. Саме тому тематика дослідження, присвяченого сучасним особливостям та перспективам розвитку туристичної галузі в країнах Південно-Східної Азії, є актуальною.

Теоретичні й практичні аспекти розвитку туризму досліджувались такими відомими вітчизняними і зарубіжними вченими, як: О.О. Бейдик, П. Дейліс, Дж. Мартин, В.А. Квартальнов, В.Г. Гуляев, А.П. Дурович, Ж. Каз, Ф.Котлер, Дж. Боуен, Дж. Мейкенз, К.Р. Маконнел, С.Л. Брю, А.Б. Гайдук, В.Г. Герасименко, Л.С. Гринів, Г.В. Ковалевський, І.О. Олександров, Д.М. Стеченко, Л.М. Яцун, В.К. Федорченко, В.І. Цибух, Л.М. Черчик та ін.

Значний внесок у розвиток теоретичної бази вивчення туристських регіонів зробили видатні вітчизняні дослідники, серед яких відзначимо діяльність А.Ю. Александрової, Д.В. Ніколасенко, А.У. Дарінського, Ю.Д. Дмитревського, Н.С. Міроненко, А.М. Сазикіна, А.А. Романова, І.В. Зоріна, Т.А. Ірисової та ін.

Розробка теоретичних питань дослідження базується на теорії соціально-економічного районування. Дослідження теми спиралось на використання теоретико-методологічних основ менеджменту та рекреаційної географії, розроблених у працях М.Х. Мескона, М.В. Альберта, Ф. Хедоурі, В. І. Азара, М.А. Ананьєва,

В.С. Преображенського, М.І. Долішнього, М.П. Крачила, О.О. Бейдика, В.К. Євдокименка, О.М. Ігнатенка, В.Ф. Кіфяка, Н.Ю. Недашківської, В.І. Нудельмана, І.М. Школи та ін.

Метою дослідження є визначення сучасних особливостей туризму країн Південно-Східної Азії та виявлення перспективних напрямів його розвитку.

Туристичні ресурси країн Південно-Східної Азії відзначаються надзвичайним багатством і різноманіттям. Це стосується як природних, так і суспільних та подієвих ресурсів. Їх залучення до інтенсивного використання у туристичній індустрії залежить від економічного розвитку і демократичних перетворень у багатьох країнах регіону. Також відображенням передумов розвитку туризму можна вважати кількість об'єктів, що знаходяться під охороною ЮНЕСКО. Саме ці об'єкти найчастіше є найбільш привабливими з туристичної точки зору. В країнах досліджуваного нами регіону розташовано 31 об'єкт світової спадщини, з яких 17 об'єктів є культурно-історичного походження, а 14 – природного [4].

Проаналізувавши передумови розвитку туризму у країнах Південно-Східної Азії, ми можемо зробити висновок, що за кількістю видів туризму безумовним лідером є Таїланд, а також В'єтнам, Малайзія, Індонезія, Сінгапур та Філіппіни [3].

Розміщення є одним з найважливіших елементів туризму та важливою його функціонування будь-якого туристського регіону. У країнах Південно-Східної Азії досить велика кількість готелів, яка складає майже 30% від загальної кількості готелів в Азії (18182 одиниці і 62773 одиниці відповідно) [2].

Найбільшу кількість готелів побудовано у Таїланді (39 %), також досить вагома частка по цьому показнику в Індонезії (18 %), Малайзії та В'єтнамі (по 11 %). Менше ніж 1 % у загальній кількості готелів в регіоні має Бруней та М'янма. Проаналізувавши кількість та якість готелів у країнах регіону, відмітимо, що Бруней є лідером за часткою 5-зіркових та 3-зіркових готелів (13,3 % та 26,7 % відповідно), Сінгапур лідирує за часткою 4-зіркових готелів

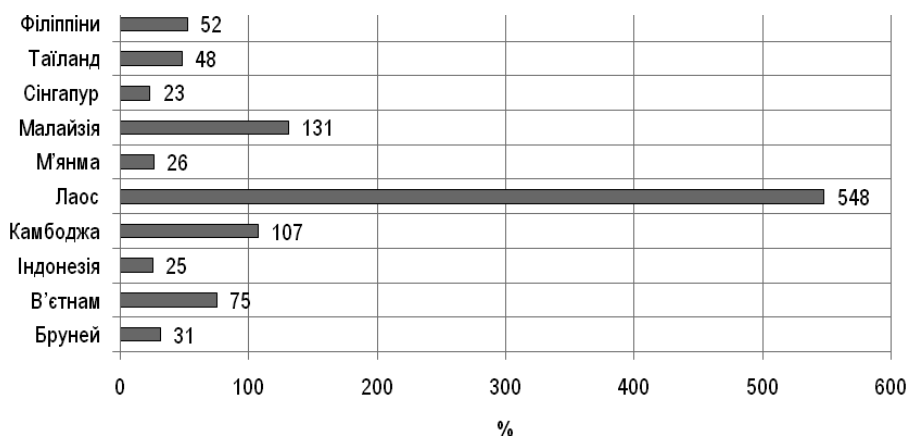

Рис. 1. Зріст туристичної привабливості країн Південно-Східної Азії
Розроблено автором за матеріалами [1]

(9,5 %), а Лаос – за кількістю найпростіших готелів (95,5 %). Якщо проаналізувати якісну структуру регіону в цілому, можна відмітити, що більш 80 % в регіоні складають готелі, рівень послуг яких відповідає 1-2 зірки, 5-зіркові готелі займають лише 3 % від загальної кількості, але цього достатньо для забезпечення туристів у готелях вищого класу [2].

Якщо проаналізувати показник росту туристичної привабливості всіх країн регіону у першому де-

Для об'єктивності висновків було застосовано один з методів багатофакторного аналізу – кластерний аналіз. Для його проведення ми обрали показники, які умовно можна поділити на дві групи: передумови розвитку туристичної галузі та показники розвитку міжнародного туризму (табл. 1):

- 1) Об'єкти світової спадщини, од.
- 2) Кількість найбільш розвинених видів туризму, од.
- 3) Готельний фонд, од.

4) Відсоток місцевих мешканців, що використовують комунікації, %.

5) Кількість аеропортів, од.

6) Кількість туристів, що прибувають до країни, тис. осіб.

7) Обсяги витрат міжнародних туристів у країні, млн доларів США.

8) Грошові надходження від міжнародних туристів, частка в експорті країни.

9) Туристичне сальдо.

Проведення кластерного аналізу (рис. 2) дозволило зробити певні висновки: на наш погляд, найбільш наочним є виділення трьох кластерів (на рівні 1100), а саме:

- кластер 1 – Таїланд, Малайзія;
- кластер 2 – Сінгапур, Індонезія;
- кластер 3 – Філіппіни, В'єтнам, Лаос, Камбоджа, М'янма, Бруней.

Кожен з виділених нами кластерів має свої характеристики, зокрема:

1) країни першого кластера лідерами туристичної галузі регіону;

2) країни другого кластера мають також високий рівень розвитку туристичної галузі та високі показники її розвитку, але дещо поступаються якістю показників країнам-лідерам;

3) країни третього кластера не є лідерами туризму, але в межах цього кластера виділяється окрема група, що об'єднує Лаос та Камбоджу. Слід відзначити, що, незважаючи на те, що невисокі

показники розвитку туристичної галузі, і Лаос, і Камбоджа досить результативно почали розвивати цю галузь, в результаті чого можлива поява у майбутньому нового кластера, що об'єднує ці країни.

Комплексне дослідження сучасного стану та перспектив розвитку міжнародного туризму в країнах Південно-Східної Азії, на нашу думку, неможливо без проведення SWOT-аналізу (табл. 2).

Для побудови матриці SWOT-аналізу туристського регіону Південно-Східна Азія регіон було пред-

Основні показники розвитку туристичної галузі країн Південно-Східної Азії

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Бруней	0	2	30	78,5	2	157	254	3,14	-5,47
В'єтнам	7	5	1974	25,8	44	3747	3000	4,86	-6,23
Індонезія	7	5	3313	8,1	684	6324	6773	5,08	27,34
Камбоджа	2	1	686	0,5	17	2046	1312	22,14	63,38
Лаос	2	1	782	4,6	41	1239	271	18,77	-0,29
М'янма	0	1	225	0,2	76	264	59	1,22	11,32
Малайзія	3	6	1942	53,4	118	23646	17231	9,24	31,22
Сінгапур	0	6	525	68,2	8	7489	9200	2,53	-9,09
Таїланд	5	7	7030	26,2	105	14150	19421	10,75	41,21
Філіппіни	5	5	1675	8,1	254	3017	2837	5,96	-6,23

Складено автором за [1, 2, 4]

сятиріччя XXI століття (рис. 1), то можна зробити такі висновки:

– за перше десятиріччя ХХІ століття зростає туристична привабливість всіх країн регіону;

– туристична привабливість Лаосу зростає більше ніж на 500%, що є найбільшим показником у регіоні та свідчить про появу нового туристичного центру в регіоні;

– більше ніж на 100% зростає кількість туристів у Малайзії та Камбоджі, що також свідчить про велику увагу країни до туризму.

ставлено як одну цілісну структуру, що функціонує. За таких умов було проаналізовано туристський регіон Південно-Східна Азія з точки зору окремого суб'єкта, який функціонує в системі світогосподарських зв'язків. Беручи за увагу виокремлені нами сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози, було виявлено ті кроки, які, на думку автора, могли би значно підвищити туристичну привабливість країн Південно-Східної Азії з боку України.

Прогнозування розвитку міжнародного туризму між країнами є одним з найважливіших завдань сучасних міжнародних економічних відносин, оскільки воно дає уявлення про перспективи співпраці між країнами, виходячи з існуючих умов. Використовуючи різні економіко-математичні методи, адекватні завданням дослідження, можливе прогнозування практично всіх форм міжнародних економічних відносин, а також подальші управління ними на основі отриманих результатів.

Аналіз стану розвитку туризму в країнах Південно-Східної Азії в сучасних умовах свідчить про значний інтерес туристів до країн регіону, зокрема Таїланду, Малайзії, Сінгапуру. За період з 2000 по 2010 рр. найбільшими темпами зростала туристична привабливість Малайзії (популярність якої за 10 років виросла більше ніж на 100%), Таїланду (зростання майже на 50%) та Малайзії (зростання – 23%)[1].

Побудована нами лінійна залежність регресії туристичної привабливості (рис. 3) досить чітко ілюструє, що в період з 2000 по 2010 роки зростання туристичної популярності наведених країн не зовсім

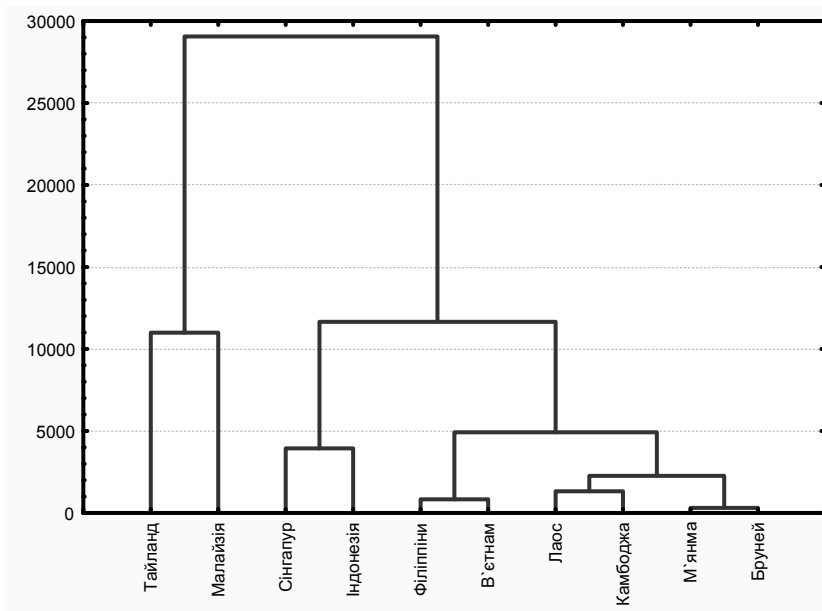

Рис. 2. Класферне дерево країн Південно-Східної Азії. Розроблено автором за матеріалами [1, 2, 4]

стабільне. Для всіх країн, що досліджуються, характерне падіння показника у 2003 році. Можна говорити про постійний ріст показника лише в період з 2004 по 2009 роки. Причому слід відзначити, що світова фінансова криза 2008 року не сильно вплинула на кількість туристів цих країн.

Результати прогнозування дають змогу припустити, що найближчим часом зміна країни-лідера в цьому регіоні не очікується і основні тенденції роз-

Таблиця 2

Матриця SWOT-аналізу туристського регіону Південно-Східна Азія

	<p>Можливості:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зріст популярності та збільшення туристичних потоків в регіон. 2. Покращення інфраструктури регіону, що надасть додаткові конкурентні переваги. 3. Збільшення рекреаційного потенціалу регіону, оскільки регіон багатий на пам'ятки історичної та культурної спадщини. 	<p>Загрози:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Постійні загрози природних катаклізмів (особливо у Філіппінах). 2. Зростання туристичної привабливості країн Південної та Північної Азії.
<p>Сильні сторони:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Різноманітність туристичних ресурсів. 2. Майже необмежена кількість видів туризму. 3. Відносна легкість отримання візи (в аеропорту по прибуттю). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення нових туристичних продуктів (туристичної пропозиції), розрахованих на різні сегменти туристичного ринку. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення акцій з популяризації регіону у позасезонний період.
<p>Слабкі сторони:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Далеке розташування, що примушує використовувати лише авіатранспорт. 2. Висока тривалість польоту (від 10 годин), що погано відбивається на здоров'ї. 3. Нерівномірність розвитку інфраструктури, як загальної, так і туристичної. 3. Велика різниця в часі, що відображається на тривалому адаптаційному періоді. 4. Відсутність прямих рейсів. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поглиблення конкурентної боротьби серед перевізників. Відкриття прямих авіарейсів. Застосування low-cost компаній для зменшення ціни перельоту. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення рекламних та PR-кампаній у пресі, на радіо і телебаченні з метою формування іміджу регіону як одного з найсприятливіших для різноманітного відпочинку. 2. Створення рекреаційних сайтів і порталів у мережі Інтернет (забезпечення доступу до необхідної та різнопланової інформації про об'єкти, суб'єкти та послуги рекреаційної сфери області з можливостями вибору та замовлення потрібних послуг).

Складено автором

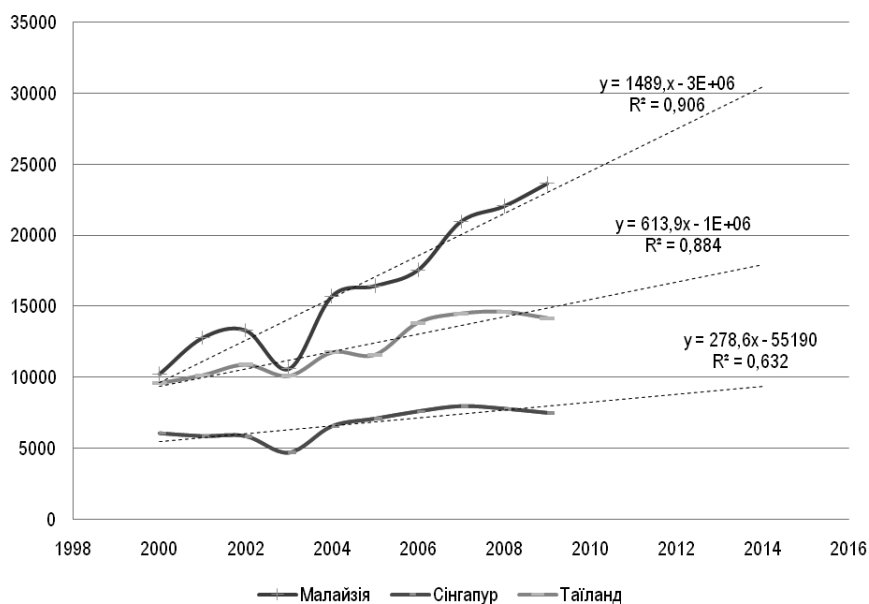

Рис. 3. Динаміка туристичних візвідувань країн регіону.
Розроблено автором за матеріалами [1]

витку міжнародного туризму в Південно-Східній Азії будуть збережені та формуватимуться під впливом Малайзії та Таїланду.

Проведене дослідження дозволяє зробити окремі висновки, зокрема країни регіону мають різну популярність серед туристів. Найбільший інтерес та найбільшу кількість туристів приваблюють Малайзія, Таїланд, Сінгапур та Індонезія. Саме ці

країни лідирують за загальним обсягом туристських витрат та формують своєрідні туристські кластери в регіоні. Незважаючи на майже необмежені передумови та перспективи розвитку туризму, з точки зору українського туриста регіон має певну кількість обмежень та загроз, що вимагає впровадження спеціалізованих заходів.

Список літератури

1. Міжнародний статистичний інтернет-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.indexmundi.com>
2. Офіційний сайт готельної бази світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.trivago.ru>
3. Офіційний сайт Світової Туристської організації UNWTO [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unwto.org>
4. Офіційний сайт ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://whc.unesco.org>.